

Eens het staltype en de keuze van melksysteem beslist, moet de melkveehouder beslissingen nemen op het gebied van stalinrichting. Hij zal daarbij rekening houden met zijn arbeidsgemak, met hygiënevereisten en met het welzijn van de koeien. Het is evident dat op een melkveebedrijf hygiëne de hoogste troef is.

Een goede werkomgeving is aangenaam voor de veehouder en positief voor de kwaliteit van het werk. Een inrichting die aandacht heeft voor diercomfort en dierenwelzijn is goed voor de dieren én goed voor de veehouder omdat gezonde dieren beter presteren. Uit een bijdrage van ADLO leren we hoe we de opportuniteit van een investering kunnen beoordelen en hoe we de kostprijs kunnen berekenen per gespaard uur arbeid.

Wij gingen op bezoek bij enkele toonaangevende bedrijven zoals ms Schippers, Dairyfarm en Lely om ons bij te scholen in stalknechten, koematrassen, huid- en klauwverzorging, watervoorziening, verlichting, coatings, mestschrapers, ... We gingen op bezoek bij melkveehouder en vertegenwoordiger van stalinrichtingen Peter Dhondt in Vielsalm.

FOTO: DAIRYFARM

FOTO: LELY

SAMENSTELLING: LUC VAN DIJCK

Focus op de inrichting van melkveestallen

FOTO: LUC VAN DIJCK

Productdivisies volgen de

De toekomst van de bedrijven ligt in de toegevoegde waarde die zij bieden. Dat heeft ms Schippers goed begrepen. Om de problemen op veebedrijven adequaat te kunnen aanpakken, richtte Schippers productdivisies op. Die staan ten dienste van alle sectoren en liggen aan de basis van nieuwe innovatieve producten. – LUC VAN DIJCK –

Schippers levert producten en diensten voor een optimale en duurzame professionele veehouderij. *Passion for Farming* is hun bedrijfslogan. Het bedrijf is actief op elk terrein 'op en rond het dier' met uitzondering van stalinrichting en diergeneesmiddelen. In Nederland en België heeft Schippers de grootste activiteit in de varkenssector. Sedert 7 jaar is Schippers in de rundveesector gestapt en deze activiteit groeit jaar na jaar.

Toegevoegde waarde: kennis

Rond de tafel in de hoofdzetel van Schippers in Bladel zitten de productmanagers

Joost Hermans, Guus Verhaag en Pieter Beerens en rundveespecialist Klaus Vos. Joost Hermans legt uit waarom Schippers een paar jaar geleden gestart is met productdivisies. "We komen uit een periode dat de vertegenwoordigers op stap gingen met een catalogus van 17.000 artikelen en dat ze geen back-up hadden. Nu komen ze op de bedrijven om advies te geven. Ook de veehouders zijn veranderd en hebben veel meer opleiding en achtergrond dan vroeger. In de diepte werken vraagt specialisatie, ook van de medewerkers. Daarom hebben wij, naast de verkoopmaatschappijen voor rundvee, varkens en pluimvee,

productdivisies opgezet om de bedrijfsleiders met een grotere deskundigheid te kunnen ondersteunen. Deze divisies worden geleid door productmanagers. Die sturen gespecialiseerde medewerkers aan op het terrein om de verkoopmaatschappijen te ondersteunen."

7 productdivisies

De 7 divisies zijn ontstaan vanuit wat er belangrijk is in een stal: voeding, hygiëne, water, ongedierte, ... De divisie Schipmatic legt zich toe op de automatisatie en robotisatie van arbeidsintensieve processen. Nutri-Support is gericht op voeropimalisatie. De divisie Hygiëne-Focus is tot stand gekomen na de vele vragen voor begeleiding inzake aspecten van hygiëne. Voor alles wat te maken heeft met water en watermanagement kan de veehouder bij Watersolutions terecht. Coating Systems is specialist inzake hygiënische vloeren en coatings. Agro Pest Control staat voor professionele ongediertebestrijding. De laatste divisie die werd opgezet is de divisie Animal ID. Er zullen wellicht nog divisies bijkomen om heel de sector te overkoepelen.

Vertegenwoordigers werken sector-specifiek. Zij doen aan klanten- en relatiebeheer. Zij begeleiden de bedrijven en stellen verbeterpunten voor. De contacten zijn niet zozeer gericht op 'zaken doen' maar meer op adviesverlening. "De veehouders staan open voor deze aanpak", zegt Klaus Vos, rundveespecialist voor de regio Antwerpen-Limburg. "Veehouders staan steeds meer open voor een gezonde kritische kijk. Wat wij betrachten is het bedrijfsresultaat verbeteren. Investerings zijn gericht op verbetering en kostenbesparing. Voor alles wat wij adviseren kan

Foto: Luc Van Dijk

Rundveespecialist Klaus Vos: "Veehouders staan steeds meer open voor een gezonde kritische kijk. Wat wij betrachten is het bedrijfsresultaat verbeteren."

Hygiëne, een niet te onderschatten factor

"Hygiëne wordt steeds belangrijker. Dat heeft ook te maken met de verplichting om minder geneesmiddelen te gebruiken", zegt productspecialist Pieter Beerens. "In een vuile omgeving kunnen mens en dier niet goed presteren. De buitenkant is de spiegel van de binnenzijde. Is het buiten de stal proper, dan zal het binnen ook netjes zijn. Hygiëne speelt op elk terrein. Houd buiten de stal wat de gezondheid kan bedreij-

gen. Geef aandacht aan persoonlijke hygiëne en hygiëne van klein materiaal. In de melkveehouderij staan de hygiëne in de ligboxen en in de melkstal centraal. Denken we maar aan kiem- en celgetal uierhygiëne en mastitis."

"De melkstal wordt best gepoetst met zeep: vet en eiwit kan je niet reinigen met alleen koud water. De HP Greenline is een apparaat dat alle mogelijkheden biedt om snel en efficiënt in te weken, te ontsmetten en te spoelen. Het is geïnstalleerd op een

wagentje uit roestvrij staal. Een begrenzer zorgt voor een standvastige concentratie van de inweke- en ontsmettingsmiddelen. Met het apparaat aangesloten op de hogedrukreiniger, kun je meteen aan de slag. Comfort voor dier en veehouder gaan samen. Reiniging is een lastig karwei. Met de HP Greenline is alles direct klaar om de melkstal en de melkstellen in te schuimen, te reinigen en te ontsmetten."

Pieter Beerens wil nog enkele andere interessante producten uit het gamma van Schippers aanstippen, zoals het hygiënepoeder met etherische oliën Golddust

ontwikkelingen op de voet

een kosten-batenanalyse gemaakt worden. Als die positief is, dan is de veehouder snel overtuigd.”

“Alles zal nog verder verfijnd worden. We vergaren steeds meer kennis en zullen die ook toepassen”, kijkt Joost Hermans naar de toekomst. “De basiselementen zoals water, hygiëne, voer, ... zullen hetzelfde blijven. Maar de omgeving verandert steeds. We zien bepaalde resistenties van bacteriën. Op zoek naar alternatieve waterbronnen in de plaats van grondwater, hebben we in Vlaanderen te maken met water van een andere chemische en biologische kwaliteit. Dat vraagt nieuwe ontwikkelingen om dat water geschikt te maken voor dierlijk gebruik. Ook de wetgeving verandert en door andere normen moeten we steeds weer vindingrijke oplossingen bedenken.”

Coating

“Zuren tasten ieder oppervlak aan. Dat is onvermijdelijk”, zegt productmanager coating en beschermingsmiddelen Joost Hermans. “Wanneer micro-organismen zich niet kunnen nestelen in scheuren en wanden, verhoogt de hygiëne- en gezondheidsstatus. Vandaar het groot belang van coating om ruwe oppervlakken te renoveren en te egaliseren. Het onderhoud van voedergoten en loopvloeren is ook belangrijk voor het welzijn van de koe. Zo zullen te ruwe melkstalvloeren gezondheidsklachten geven. Schippers brengt een uitgebreid gamma van coatingproducten op de markt. Het zijn producten op basis van zuivere hars voor de renovatie en de egalisatie van voergoten in de melkveestal en de vloeren in de melkstal. Deze coatings zijn maximaal bestand tegen de aantasting van zuren en tegen mechanische belasting.

Een zuivere voergoot levert voerwinst op en dat heeft een gunstige invloed op de melkgift. Zij geeft ook minder broei en minder restvoer en maakt het vegen gemakkelijker. Voor de melkstal heeft Schippers de ms Mortelcoating. Deze slijtvaste toplaag is bestand tegen sterke verontreiniging en is een zeer goede antisliplaag.”

Water

Melk bestaat voor 87% uit water. De daghoeveelheid water heeft een directe weerslag op de hoogte van de melkproductie. “Water is een kritieke succesfactor”, waarschuwt productmanager Watersolutions Guus Verhaag. “Een slechte kwaliteit van het drinkwater en verontreinigde leidingen kunnen alles verknoeien. Wij pakken de problemen aan in een conceptverhaal. Wij bekijken heel de installatie, nemen monsters, bespreken de resultaten en maken een behandelplan op. Wij controleren om de 6 maanden om te zien of alles nog in orde is.”

Voor reiniging en desinfectie van drinkwater(systemen) wordt Di-o-clean gebruikt. Bij deze toepassing wordt door het samenvoegen van 2 vloeistoffen een 99,9% zuivere chloordioxide gevormd, die vervolgens met een speciaal doseersysteem aan het water wordt toegevoegd. Het product heeft een ontsmettende werking en verwijdert de biofilm in de leidingen.

Voor de varkens- en pluimvee-sector wordt er door Watersolutions ook nog gewerkt met vloeibare gezondheidsadditieven op basis van organische zuren en etherische oliën. Deze geven het dier extra ondersteuning op kritieke momenten zoals na het spenen, bij de opstart en tijdens voerovergangen. Ook hebben deze producten een antimicrobieel effect.

Drinkbak

“We zien vieze drinkbakken met veel voerresten, met aangetaste vlotters. Mechanische delen in het water zijn moeilijk te reinigen en een bron voor bacteriegroei”, merkt Guus Verhaag op. “Uit onvrede met wat er op de markt is, hebben we een nieuwe rundveedrinkbak ontwikkeld die aangepast is aan het natuurlijk drinkgedrag van een koe. De koe heeft een voorkeur voor een wateroppervlak met een constant niveau. Ze steekt haar muil 3 tot 4 cm onder water, waarna ze het water als het ware naar binnen zuigt met een heel hoge opnamesnelheid, tot 20 l per minuut. Een ruim wateroppervlak is hierbij van essentieel belang. De nieuwe drinkbak is aan de binnenkant vlak met naar buiten geplooid randen. Er zit een stop in om hem gemakkelijk leeg te kunnen laten lopen. Hij loopt van binnen schuin af om gemakkelijk te reinigen. De vlotter is vervangen door een ander systeem en er zitten geen mechanische delen meer onder water.” ■

FOTO: SCHIPPERS

dat de kiemdruk in de ligbox laag houdt. Ook het gamma dipmiddelen voor een betrouwbare uierhygiëne verdient aanbeveling. Ongediertebestrijding is een ander aandachtspunt. Vliegen zijn een grote bron van besmetting. Zij komen per dag op honderden plaatsen, van de mest naar de uier, dan naar de melkstal, terug naar de mest... Om preventief op te treden, is een madendoder die de levenscyclus van de maden onderbreekt zeer efficiënt.

FOTO: SCHIPPERS

Schippers brengt een uitgebreid gamma van coatingproducten op de markt.

Een oplossing voor elk probleem

Dairyfarm levert een totaalconcept voor melkveebedrijven op het vlak van stalinrichting, verluchting, verlichting en watervoorziening. Dergelijke aanpak is nodig omdat veel facetten met mekaar in verband staan. – LUC VAN DIJCK –

Dairyfarm werd goed 2 jaar geleden opgestart door zaakvoerder *Kristof Naessens* en salesmanager *Gauthier van Goor*. Eerstgenoemde heeft ook nog andere petjes op, zoals verder zal blijken. “Als jong bedrijf willen wij op een goed geadviseerde manier moderne en degelijke stalinrichting aanbieden”, zegt *Kristof Naessens*.

“Melkveehouders weten vandaag heel goed wat ze willen. Ze zijn beter voorbereid en ze weten wat er op de markt is. Op het moment dat ze plannen maken, willen wij kort bij hen staan en met hen meedenken over investeren in koe- en arbeidscomfort. Wij willen een meerwaardige creëren. Bouwfirma’s raadplegen ons

ook bij nieuwe projecten. Onze houding is *keep it simple*. Voor elk probleem is er wel een oplossing en die hoeft niet altijd ingewikkeld te zijn. Wel trachten we de beste producten uit de markt aan te bieden. Getuige daarvan onze samenwerking met onder meer de Duitse stalinrichter *Arntjen* en de Franse fabrikant van ligboxen en voerhekkens *Jourdain*.”

Een concept

“Spreek we over gezondheid van de koeien, dan is het eerste aandachtspunt de verluchting. Als het op dat vlak niet

Salesmanager van Dairyfarm Gauthier Van Goor: “Voor elk probleem is er een oplossing en die hoeft niet altijd ingewikkeld te zijn.”

goed zit, dan zullen de dieren zich nooit comfortabel voelen en zullen ze niet presteren.” *Gauthier Van Goor* van Dairyfarm weet waarover hij spreekt. Hij werkte enkele jaren bij *ILVO-Agriconstruct* en bij *SBV Agro Bouwadvies* als adviseur in de stallenbouw. “Vooraf zijn er al belangrijke vragen. Welke melkmachine komt er en waar plaats ik die? De stal wordt rond de melkinstallatie gebouwd en niet omgekeerd. Het melkgegeven is het hart van het bedrijf. Afkijken van bij de buur is uit den boze: geen 2 bedrijven en geen 2 boeren zijn gelijk. Pas wanneer het voorgaande uitgeklaard is, komt de aandacht

Dairyfarm heeft een uitgebreid gamma lichtdoorlatende en duurzame windzeilen uit polyethyleen.

Met water, zout en elektriciteit maakt de Animal 3000 twee-oplossingen, anolyte om te desinfecteren en catholyte om te reinigen.

Gezond water in de drinkbak is niet evident

Durf je het water uit de drinkbak te drinken? Dat de kwaliteit van het drinkwater in de drinkbak niet steeds dezelfde is als de kwaliteit van het water aan de bron wordt door staalname duidelijk bewezen. De oorzaak hiervan is de besmetting van het drinkwater met bacteriën, door enerzijds de dieren zelf tijdens het drinken en anderzijds door de ontwikkeling van biofilm in de waterleiding waarin bacteriën zich nestelen en vermenigvuldigen. Het is nodig om, naast de kwaliteit van het voer, ook de kwaliteit van het drinkwater aan te pakken om optimale dierprestaties te verzekeren en risico's te beperken.

De Zweedse firma *Anolytech* wil door een technologie op basis van electro-chemische-activatie (ECA), op een veilige, milieuvriendelijke en vooral economische manier een gezonde waterkwaliteit bekomen. “We moeten resoluut kiezen voor een daling in het gebruik van che-

voor de inrichting en de aandacht voor de loop- en voederlijnen.”

Windzeilen

“In de rundveehouderij is het vertrekpunt nog steeds de natuurlijke verluchting. Hoe staat de stal georiënteerd ten opzichte van het zuidwesten? We gaan naar bredere stallen die anders ingericht zijn dan vroeger en met andere looplijnen. Bij de brede, zesrijige stallen van 36-38 m met voedergangen aan de buitenkant zal de wind stilvallen omdat dwarsventilatie maar goed werkt tot een breedte van 22 m. Windzeilen zorgen voor een grotere luchtdoorstroming in brede stallen en zijn om die reden zeer populair. Dairyfarm heeft een uitgebreid gamma lichtdoorlatende en duurzame windzeilen uit polyethyleen. Het neusje van de zalm is de besturing door een klimaatcomputer. Die meet de temperatuur zowel in de stal als buiten en hij meet ook de windsnelheid en de neerslag. Volgens de door de veehouder gevraagde instellingen schuiven de elektrisch bediende gordijnen open en dicht.”

“Koeien zien meer af van de warmte dan van de koude”, gaat van Goor verder. “Wanneer de koeien overwegend op stal gehouden worden, dan zijn de daken bij voorkeur geïsoleerd met sandwichpanelen om geen warmtestraling op de dieren te krijgen. In Nederland heeft dit daktype al goed ingang gevonden. Bij deze daken hoort een goede licht- en verluchtingsnok uit onverslijtbaar polycarbonaat.”

Verlichting

In rundvee wordt aan verlichting nog te weinig aandacht besteed. Lichtintensiteit, daglengte en lichtkleur hebben een invloed op het dierenwelzijn en op het gedrag van de koeien. Een hoogproductieve koe wil 16 uur per dag minstens 150 lux licht en 8 uur donker. Een koe is actiever bij meer licht. Een uitgedacht lichtregime kan bij melkvee de productiviteit verho-

De stalmatras 'Erri' heeft zich al jaren bewezen in Denemarken.

gen en heeft een positieve invloed op de vruchtbaarheid. Het bedrijf Agrilight onderscheidt zich op het gebied van kennis van lichttechniek en heeft een reeks armaturen en lampen ontwikkeld, speciaal voor de verlichting van rundveestallen.

De koeien vertellen alles

De omstandigheden en de uitbatingswijze kunnen veranderen. Zo blijven de koeien nu meer binnen. Daarom moet er meer aandacht gaan naar comfortabele ligboxen en goede stalmatrassen. “Door goed te kijken, zie je vlug wat er fout loopt”, weet Gauthier. “Koeien die schuin in de boxen staan of alleen met hun voorpoten in de box, wat zegt dat? Dat zegt dat de koe niet gemakkelijk kan gaan liggen omdat de box niet aangepast is. Daarbij belast ze de achterklauwen extra en dat geeft klauwproblemen. We moeten zo goed mogelijk het natuurlijk gedrag van de koe in de weide benaderen, zowel met de ligboxen als met de boxbekleding. De oplossing ligt voor de hand. Pas de boxafmetingen aan of de boxbedekking en je zal zien dat de koeien wel zullen gaan liggen.”

Comfortmatras Erri

De ligbox type Kingstall uit het gamma van Dairyfarm is speciaal ontworpen voor

het comfort van grote koeien. De vorm van de box geeft de koeien veel kopruimte. Bij een goede ligbox hoort een passende stalmatras. Voor Gauthier is de Deense comfortmatras Erri een perfecte stalmatras. “Deze matras bestaat uit een gepatenteerd slurvensysteem als onderlaag dat wordt afgedekt met een polypropyleen topdoek. Door de open structuur kan de stalmatras ademen en daardoor kunnen de dieren hun warmte beter afvoeren en voorkomt men dat koeien gaan zweten op de matras. Deze matras heeft zich al jaren bewezen in Denemarken. De koeien gaan langer mee en er moeten minder koeien afgevoerd worden. Zo weinig mogelijk kreupel dieren en weinig veeartskosten, dat is toch wat elke veehouder wil!”

Bekapbox en behandelbox

“De ruimten waar intensief gewerkt wordt, moeten zich dicht bij de melkstal bevinden. De manipulatie van de dieren vraagt nog altijd veel arbeid. Het werkcomfort van de veehouder kan ook aanzienlijk verbeterd worden door een beter gebruik van selectiepoorten en separatieboxen. De inrichting moet toelaten dat 1 persoon alleen voor 100 dieren kan zorgen”, besluit Van Goor. Vooral robotmelkers die hun koeien in de melkstal niet

micaliën”, vertelt Kristof Naessens, zaakvoerder van Anolytech Benelux. “Zowel onze eigen maatschappelijke verantwoordelijkheid als de druk vanuit de overheid dwingen ons om alternatieven te zoeken. ECA-technologie geeft hier een pasklaar antwoord.”

Hoe werkt ECA? Met goedkope grondstoffen water, zout en elektriciteit maakt het toestel Animal 3000 van Anolytech 2 verschillende oplossingen, anolyte en catholyte. Anolyte wordt door zijn oxidante eigenschappen gebruikt daar waar desinfectie belangrijk is. Dit kan zijn om drinkwater te behandelen (bijvoorbeeld om regenwater drinkbaar te maken) en om biofilm te verwijderen. Anolyte verwijdert namelijk alle bacteriën, virussen, schimmels, sporen en algen zonder kans op resistentie of residuen. Anolyte kan echter ook heel veel chemicaliën vervangen die dagelijks gebruikt worden op een landbouwbedrijf voor uierhygiëne, voerhygiëne, stalhygiëne, ...

Catholyte daarentegen bevat een anti-oxidantwerking en wordt toegepast daar waar reiniging van belang is. Kristof Naessens: “In tientallen Coca-Colafabrieken in de wereld zorgt deze ECA-technologie voor de reiniging van de productielijnen bij maximum 40 °C. Dat levert een enorme besparing op inzake energiekosten en kosten voor chemicaliën. Het geeft ook tijdswinst. Ook op melkveebedrijven kan deze technologie helpen om bepaalde kosten te drukken.”

Door de automatisering van het toestel met sensoren controleert het toestel het inkomende water en de kwaliteit van de geproduceerde anolyte en stuurt het de dosering in de waterleiding continu bij. Hierdoor vraagt het systeem weinig of geen arbeid en wordt het hele proces gecontroleerd.

kunnen behandelen, hebben een comfortabele werkruimte nodig om veilig en efficiënt te kunnen werken. Met een behandelbox, die langs alle kanten open gaat, kan de boer of de veearts alle mogelijke handelingen veilig uitvoeren.

Het Nederlandse bedrijf WOPA is ruim 30 jaar actief in de constructie van klauwbekapboxen en heeft heel wat innovatieve aanpassingen aangebracht die zowel het werkgemak als de veiligheid voor dier en gebruiker verhogen. Het productgamma

gaat van eenvoudige bekapbeugels tot mobiele professionele elektrisch-hydraulische klauwverzorgingsboxen voor gespecialiseerde klauwbekappers. WOPA wordt in België verdeeld door Distrifarm. Zaakvoerder Kristof Naessens: "Klauwproblemen staan in de top 3 van de oorzaken voor de afvoer van melkvee. Op tijd ingrijpen, is de boodschap. Iedere dag uitstel resulteert in een stijging van de kostprijs per liter melk. Het is aangeraden om bij de droogstaande koeien en de honderddagenkoeien preventief te bekappen. Grotere melkveebedrijven doen dat best op een vaste dag. Voor ieder melkveebedrijf is er een geschikte bekapbox. Zo zullen de eisen op een robotbedrijf anders liggen dan op een bedrijf met een traditioneel melksysteem. Ik adviseer de klanten om te investeren in gebruiksgemak en gebruiksvriendelijkheid. Werk dat snel, veilig en vlot opschiet is veel aangenamer dan een moeilijk en lastig karwei." ■

Met een kap- en behandelbox, die langs alle kanten open gaat, kan de boer of de veearts alle mogelijke handelingen veilig uitvoeren.

Rechtstreekse import/verkoop van fabrikant naar gebruiker

Stalinrichting- inox stalverlichting-koematrassen/noppenmatten-windzeilen-drinkbakken-kapboxen-koeborstels

Wim Gernaey
W@W bvba

gsm 0495/166 329
fax 09/3720299

mail: wimatwork@telenet.be
site: www.wimatwork.com

DAIRYFARM
stalinrichting - équipement d'étable

Waregemstraat 456
8540 DEERLIJK

T 056/75 31 70
F 056/75 31 69
M 0475/50 40 95
info@dairyfarm.be
www.distrifarm.be

12856601114

Enig en uniek in België, **ERRI COMFORT KOEMATRAS** (16 jaar ervaring)

DAIRYFARM: uw partner voor een moderne en doordachte melkveestalinrichting.

Ligboxen, voederhekkens, stalmatrassen, windzeilen Amtjen, lichtnokken, Agrilight verlichting, drinkbakvoorzieningen,...

FOTO: ALDO

Een opdrijfhek spaart tijd in de melkput.

FOTO: ALDO

Stappentellers maken het makkelijker om tochtigheid vast te stellen.

Er zijn meerdere mogelijkheden om een arbeidsbesparing te realiseren. Investeren in automatisatie is daar een van. Je moet wel de opportuniteit van elke investering afwegen. – SUZY VAN GANSBEKE & TOM VAN DEN BOGAERT,

VLAAMSE OVERHEID, ADLO –

Betaalbare stalknechten

Op heel wat bedrijven houdt de arbeidsbeschikbaarheid geen gelijke tred met de gestegen arbeidsbehoefte. Waar dit vastgesteld wordt, liggen enkele opties open. Vereenvoudigen is een mogelijkheid: rantsoenen kunnen worden teruggebracht tot de basisgrondstoffen, teeltplannen en beweidingssystemen kan je aanpassen. Je kan ook de productiedoelstellingen naar beneden bijstellen of het aantal productiegroepen beperken.

Uitbesteden is een andere mogelijkheid. Op voorwaarde dat de taken professioneel worden uitgevoerd en er niet te veel vaste (machine)kosten overblijven, levert uitbesteden niet alleen tijdsinstaat, maar vaak zelfs ook economische voordelen op. Het opmaken van protocollen en werkschema's vergt aanvankelijk extra tijd, maar levert op langere termijn arbeidswinst op. Zeker wanneer vreemde arbeid flexibel wordt ingezet. Ook de stap naar structurele

vreemde arbeid is een optie. Op specifieke momenten, bijvoorbeeld bij de inrichting van stallen en erf, moet arbeid een aandachtspunt zijn, vooral op het vlak van de behandeling van de dieren. Het zoeken, isoleren, behandelen en verplaatsen van dieren is arbeidsintensief. Als laatste optie komt automatiseren in beeld. Dit artikel gaat in op deze mogelijkheid en reikt een rekenwijze aan om de opportuniteit van dergelijke investeringen na te gaan.

Arbeidsbehoeften en arbeidstijdverdeling

Harde en actuele cijfers over arbeidstijdbe-steding op melkveebedrijven zijn schaars. Bovendien zijn er grote verschillen tussen bedrijven. Verder is arbeidsproductiviteit (vaak uitgedrukt in kg melk per gepressteerd uur) geen doel op zich. Op bedrijven waar arbeid geen knelpunt is, is een hoge arbeidsproductiviteit bijvoorbeeld meestal geen streven. Om de gevolgen van eventuele groei te kunnen inschatten, kan het echter ook dan relevant zijn de eigen arbeidsproductiviteit te berekenen en het verbeterpotentieel in te schatten. Er is tus-

Tabel 1 Enkele mogelijke stalknechten en hun eigenschappen

	Investeringskost (euro)	Opmerkingen in verband met jaarkosten	Tijdsinstaat
Mestrobot	10.000-18.000	Vervanging batterij, vervanging banden/wielen Stroom: 1-2 kWh/dag	Dagelijks 15-30 minuten
Voederschuifrobt	12.000		0,5-1 uur/dag
Ruwvoederrobot (al dan niet i.c.m. automatisch laden)	70.000-200.000		100 min/dag voor 120 koeien Afhankelijk van logistiek op het bedrijf (opslag/voorraad-bunkers) en rantsoen
Kalverdrinkautomaat	4500-6000		0,5-1 uur/dag, 2 uur/kalf per 8 weken
Verplaatsbaar voederhek	16.000-30.000	Mogelijk goedkoper bouwen door korter voederhek	Wekelijks 5 uur
Automatisch strooien (railsysteem)	25.000-40.000	Machine + zwaardere constructie + rail Wel strobeparing mogelijk (tot -25%)	0,5-1 uur/dag
Zelfrijdende toestellen om boxen in te strooien (vaak gecombineerd met schoonmaken ligbed, roosterschuiven)	8.500-17.500		1 uur/dag
Stappentellers	80-110/stuk	Levensduur: 7 jaar	Bronstcontrole vaak gecombineerd met andere werkzaamheden, in principe tot 0,5 uur/dag
Handcomputer (PDA)	400-500	Levensduur: 4 jaar Kosten voor hard- en software	Moeilijk in te schatten, 15 minuten/dag
Opdrijfhek	2000-4500		10 minuten/melkbeurt

sen de bedrijven iets minder variatie op het vlak van de verdeling van de arbeidstijd over de verschillende taken: melken (en alles wat daarmee te maken heeft) is op de meeste melkveebedrijven de meest tijdsverslindende activiteit, gevolgd door voederen en management. In theorie is daar dus ook de grootste tijdswinst te halen.

Arbeidsbesparing: wat is de kost per bespaard uur?

Voor die bedrijven waar arbeid een knelpunt is, of in de toekomst wellicht een knelpunt zal worden, leert een eenvoudige berekening in welke arbeidsbesparende toestellen men best kan investeren (bron: Jelle Zijlstra, ASG). Hiervoor wordt op basis van het investeringsbedrag en de geschatte arbeidsbesparing de kost per bespaard uur berekend. Een voorbeeld maakt dit duidelijk: een beweegbaar voederhek van 35.000 euro dat 7 uur per week bespaart levert een kost van ongeveer 14 euro per bespaard uur op. Hiervoor worden de investeringskosten vertaald in jaarkosten. Dit zijn de afschrijvingen + intresten + onderhoud (en verzekeringen) + eventuele energiekosten. De afschrijvingen kunnen bijvoorbeeld op 10% van de investeringskosten worden geraamd (op 10 jaar zonder restwaarde), de intresten op 2,5% (5% op 50% = het gemiddeld geïnvesteerd vermogen), onderhoud en verzekering op 3% ...

Gewoonlijk bedragen de jaarkosten zo'n 15% van de investeringskosten. Voor wie niet beschikt over specifieke cijfers, kan de berekening op basis van 15% jaarkosten dus een eerste indicatie geven. Wat de investeringskosten betreft, baseert men zich best op reële cijfers uit prijsoffertes.

Sowieso zal men de bespaarde arbeid moeten inschatten, waarbij men deze best eerder onder- dan overschat. In ons voorbeeld kunnen we de kost van stalknechten per bespaard uur eenvoudig als volgt berekenen. De totale jaarkost van het beweegbaar voederhek bedraagt 35.000 euro x 15% = 5250 euro. Het aantal uitgespaarde uren is gelijk aan 364. De kost per bespaard uur is gelijk aan 14,42 euro. Vaak wordt deze kost dan vergeleken met de kost voor vreemde arbeid.

Wat geeft de doorslag?

In dit voorbeeld benadert de kost zowat de kost voor vreemde arbeid. Bijkomende voordelen (in dit geval bijvoorbeeld mogelijk lagere stalkkosten door plaatsbesparing) of potentiële nadelen zullen wellicht de balans doen doorslaan. Investeringsdie met het oog op arbeidsbesparing meer voor de hand liggen, hebben een kost per bespaard uur die veel lager is dan de kost voor vreemde arbeid. Zo zal een handcomputer met een jaarkost van bijvoorbeeld 125 euro, die wekelijks een uur bespaart, een zeer geringe kost per bespaard uur met zich meebrengen. Maar ook investeringen die per bespaard uur duurder uitvallen dan vreemde arbeid zijn niet per definitie verkeerd. Ze kunnen bijkomende voordelen bieden op het vlak van opbrengsten, levensduur, ... Waar deze gekwantificeerd kunnen worden, kunnen ze ook in rekening worden gebracht waardoor de kosten per bespaard uur zullen dalen. Gaat het om niet-kwantificeerbare zaken (arbeidstijdverdeling, arbeidsverlichting, arbeidsvreugde, ...), kunnen ze bij de uiteindelijke keuze toch meespelen zonder het rekenresultaat te beïnvloeden.

Investering en tijdswinst

Tabel 1 geeft een overzicht van mogelijke stalknechten. De investeringskosten en mogelijke tijdswinst zijn bij benadering weergegeven op basis van verschillende

Een stroverdeler neemt zwaar en stoffig werk uit handen.

recente bronnen. Het is echter altijd beter de berekeningen te verfijnen op basis van specifieke modellen, capaciteiten en prijsoffertes.

Besluit

Waar arbeid een knelpunt is of wordt, liggen verschillende opties open. Investeren in stalknechten is er daar een van. Om de meest interessante investering te bepalen, moet je de jaarkosten afzetten tegen de verhoopte tijdswinst om zo de kostprijs per bespaard uur te berekenen. Om tot een verantwoorde keuze te komen, kan je deze kostprijs per bespaard uur vergelijken tussen verschillende investeringen en/of vergelijken met de kost voor vreemde arbeid. Toch kunnen ook andere, niet-kwantificeerbare aspecten de doorslag geven. ■

Tabel 2 Te besparen arbeidstijd in functie van de investering

Investeringskost (euro)	Tijdsbesparing aan 15 euro/uur (uren/week)
3000	0,6
5000	1,0
6000	1,2
8000	1,5
10.000	1,9
12.000	2,3
15.000	3,0
20.000	4,0
25.000	5,0
30.000	6,0
35.000	7,0
40.000	8,0
45.000	9,0
50.000	10,0
55.000	11,0
60.000	12,0
70.000	13,0
80.000	15,0
90.000	17,0
100.000	19,0
150.000	29,0

Hoeveel tijdswinst moet je boeken?

In tabel 2 is snel af te lezen hoeveel (extra) arbeidsbesparing een investering of een meerkost moet teweegbrengen om zeker gunstiger te zijn dan een betaalde arbeidskracht aan 15 euro/uur. Een veel aangehaald voorbeeld in dit kader is de investering in een bredere maaier. Nemen we aan dat deze investering 6000 à 8000 euro bedraagt, dan moet wekelijks meer dan een uur bespaard kunnen worden, of 60 à 75 uur per jaar. Om dit te kunnen terugverdienen, moeten nogal wat ha gras gemaaid worden!

Respect voor mens en dier

Astronaut, Discovery, Luna en Juno. Het zijn welluidende namen, geplukt uit de ruimte en de ruimtevaart. In het Nederlands klinkt dat als melkrobot, stalverzorger, koeborstel en voerschuiver. Met geavanceerde producten wil Lely het welzijn van de veehouder verbeteren, zowel op financieel als op sociaal vlak. – LUC VAN DIJCK –

Lely is een hightech bedrijf dat actief is in 60 landen. Wereldwijd heeft het meer dan 1300 medewerkers. Dit familiebedrijf wordt geleid door een vijfkoppig managementteam. De productie gebeurt in 4 fabrieken in Nederland en Duitsland. Om zijn missie te bereiken, heeft Lely 4 kernwaarden geformuleerd: innovatie, onafhankelijkheid, betrokkenheid op mensen en respect voor mens en dier.

6% van de omzet wordt opnieuw geïnvesteerd in onderzoek en ontwikkeling in 7 researchcentra. Het bedrijf heeft strategische samenwerkingsverbanden met bedrijven actief in de softwareontwikkeling, machinebouw en hygiëne en voeding.

“Lely heeft een mooi gamma producten ontwikkeld die de boer werk uit handen neemt en dat tegelijk nut oplevert voor

de dieren en de diergezondheid”, zeggen verkoopleider *Mannes Bosch* en manager *Alex Ally*. “Het gaat over het welzijn van de veehouder en dat van de koe. Het is altijd een combinatie van beide. Soms slaat de balans over in het voordeel van de veehouder, soms in het voordeel van de koe. Maar het leidt geen twijfel dat van elke investering de veehouder op termijn financieel beter moet worden. Lely pretendeert niet steeds de goedkoopste te zijn in aankoop maar, met een lage gebruikskost en een lage servicekost zal de investering op het einde van de rit in het voordeel van de boer uitdraaien en in een lage kost per geproduceerde liter melk.”

Alle activiteiten die te maken hebben met stal en stalinrichting worden geleid vanuit Lely Center Vlaanderen dat in Lochristi gevestigd is. De medewerkers zorgen voor de coördinatie, service en de verkoopadministratie. Lely Center Vlaanderen staat kort bij de veehouders en kan daardoor de beste service en begeleiding geven. De service verloopt via 2 service-regio's, een voor Antwerpen-Limburg en een voor Vlaams-Brabant en Oost- en West-Vlaanderen. In totaal werken er 12 mensen voor Lely in Vlaanderen.

De veehouder kan niet 24 uur per dag klaarstaan om de koeien van vers voer te voorzien. De voerschuiver wel.

FOTO: LELY

Juno

Frequent voeren resulteert in een verbeterde voeropname en een hogere melkproductie. Frequent voeren heeft bovendien een positief effect op de gezondheid van de koeien. Arbeid is vaak een beperkende factor bij het streven om koeien 24 uur per dag van vers voer te voorzien. Bij de voerschuiver speelt het rendement van de koe. “Boeren kopen de Juno niet speciaal om het werk te vermijden”, zegt Alex

FOTO: LELY

De stalverzorger neemt de veehouder werk uit handen dat niet zo aangenaam is.

Discovery

“Een melkkoe moet de ruimte en de vrijheid krijgen om steeds te kunnen eten, drinken en liggen”, zegt Mannes Bosch. “Zo blijft ze gezond en kan ze goed melk geven. Een gezonde stal, boxcomfort en ligcomfort en hygiëne staan hierbij centraal.” Met de mobiele stalreiniger biedt Lely een intelligente en robuuste oplossing voor stalreiniging, die tegemoetkomt aan de toenemende behoefte van veehouders aan optimale hygiëne in koeienstallen. Het is vooral de bedoeling om de roosters achter de ligboxen proper te houden ▶ p. 44

Ally. “Maar de boer kan niet de tijd vrijmaken om een paar keer per dag en ook ’s nachts regelmatig het voer aan te schuiven. Dit wekt de eetlust bij de koeien op. Die komen zo wat vaker naar het voerhek dat geeft een beter rendement met meer melk.”

De drinkautomaat met 2 drinkboxen kan 25 tot 30 kalveren met 6 kg melk voeren.

Kalverdrinkautomaat

De investering in een kalverdrinkautomaat staat wellicht vooraan als we kijken naar de arbeidsbesparing tegenover de kostprijs. Dat is ook uit een Nederlands onderzoek gebleken. Alex Ally: “Lely heeft met de Calmdrinkautomaten een breed

gamma in capaciteit. Deze drinkautomaten kunnen uitgebreid worden met 2 drinkboxen die 25-30 kalveren met 6 kg melk kunnen voeren. Op het topmodel kunnen 4 drinkboxen aangesloten worden voor 80 tot 100 kalveren. De computer berekent op basis van hoeveelheid en

laatste opname of het kalf mag drinken of niet. De investering is zeker verantwoord wegens de arbeidsbesparing, zeker op grote bedrijven. Op een kalverdrinkautomaat kunnen de kalveren uitstekend starten. Een kalf dat niet goed drinkt wordt snel geattendeerd. Aan de drinkautomaat kan

men ook een automatisch krachtvoerstation koppelen. Nog een stap verder is een weegschaal die aan het station gekoppeld wordt om zo de groei nauwkeurig te kunnen opvolgen.”

Automatisering

Familiale bedrijven zullen nog groter worden en na 2015 doorgroeien naar meer dan 1 miljoen kg melk. Een kleine categorie zal nog hoger mikken. Wat Lely op de markt brengt, is gebouwd op maat van het gangbaar bedrijf. Je moet geen robotmelker zijn om deze hulpmiddelen op je bedrijf in te schakelen. Stalknechten doen het evengoed op een klein als op een groter bedrijf. Grotere bedrijven moeten zich meerdere toestellen aanschaffen. Omdat de beschikbaarheid van arbeid in het algemeen een probleem wordt, gaan alle bedrijven op zoek naar automatisering. Melkveehouders steken nog veel uren arbeid in het voeren van de dieren. Daarom doet Lely onderzoek naar automatisch en individueel voeren.

Talent

Elke boer moet kiezen wat hem het beste past. Dat is ook zo als het over stalinrichting gaat. Waar hecht hij het meeste geloof aan? Wat ligt hem het best? Stalknechten aanschaffen enkel voor het gemak deed men misschien in de beginjaren, maar vandaag zien we dat niet meer. Een goede veehouder moet nog altijd zijn talent tonen. “Het gaat er om die ene koe uit de kudde te halen die verzorging nodig heeft. Een koe, een kalf of een vaars die het goed doet, vraagt geen zorg. Het is de kunst de dieren die ‘afwijken’ goed in beeld te krijgen. Het oog van de meester blijft belangrijk!”, besluiten Mannes en Alex. ■

p. 43 ► om de koeien en de uiers netjes te houden en om te voorkomen dat de koeien met hun klauwen in de mest staan. Op een schone vloer vertonen koeien spontaaner natuurlijk gedrag en kunnen ze ook beter hun tochtigheid tonen.

De stalverzorger schuift de mest in de roostergaten van de vloer en klaar is kees. De veehouder hoeft niet naar dit toestel om te zien. De stalverzorger werkt, eens goed afgesteld, volledig autonoom. De route wordt vooraf geprogrammeerd. Er

zijn verschillende routes mogelijk zodat bepaalde delen van de stal intensiever gereinigd kunnen worden. De Discovery is compact en hindert de koeien niet. Op het vlak van onderhoud moet er aandacht gaan naar de batterijen, de banden en de veegstrip. Een nieuwigheid voor goed verluchte stallen waar de mest snel opdroogt, is de stalverzorger met een watervoorraad van 40 l om de mest te bevochtigen. Die heeft een extra laadstation om water op te nemen.

“Op het vlak van arbeidsbesparing is dit een zeer goede investering”, gaat Mannes

Bosch verder. “De stalverzorger neemt de veehouder bovendien werk uit handen dat niet zo aangenaam is. En het gaat niet alleen om arbeid. Het rendement is er ook. Propere vloeren geven minder klauwproblemen, en minder klauwproblemen zorgen ervoor dat de koeien sneller naar het voerhek en de waterbak zullen stappen. Meer eten en drinken geeft ook meer melk.”

FOTO: FAM. DHONDT

Ardense melkveehouder en vertegenwoordiger

In 1998 verhuisden Peter en Petra Dhondt van Nazareth naar Vielsalm. Zij baten er een gemengd bedrijf melkvee en varkens uit. Peter is ook vertegenwoordiger voor België van de Franse bedrijven in stalinrichting Bioret Agri en CK Industries. – LUC VAN DIJCK –

Hun zoektocht naar een geschikt bedrijf bracht Peter en Petra Dhondt tot buiten de landsgrenzen. Uiteindelijk vonden ze hun gading in Vielsalm, in de provincie Luxemburg. In 1998 zijn ze naar hier verhuisd. Het echtpaar heeft 2 kinderen van 10 en 12. Het Ardens bedrijf had in 1998 een melkquotum van 240.000 l en 30 ha grond. In enkele stappen bouwden Peter en Petra het bedrijf uit naar 1.180.000 l melk en 120 ha. Daarnaast heeft Peter ook nog 1500 vleesvarkens op contract.

Werkpunten voor de komende periode zijn de erfverharding en de bouw van een varkensstal met mestschuiven. Dat wordt een primeur. Ook wil Peter de jaarproductie per koe, die nu rond 8000 l ligt, nog optrekken.

Houtloods

“Kennissen uit Vlaanderen denken dat we het hier in de Ardennen rustig aan doen, maar we hebben zeker niet stil gezeten”, lacht Peter. “In 2006 bouwden we onze

nieuwe melkveestal van 76 bij 34 m voor 210 ligplaatsen. De stal is niet onderkelderd. Een mestschuif maakt een paar keer per dag de loopgangen schoon en de mest wordt naar een bovengrondse mestopslag gepompt. De melkveestal en de melkinstallatie zijn tweedehands aangekocht. Ik vind dat veel boeren te zwaar investeren. Een stal moet geen miljoen euro kosten. Ik vind het belangrijk dat een melkveebedrijf op een natuurlijke manier kan groeien. Onverantwoorde investeringen zal je hier niet zien! De stal komt uit Willebroek en was vroeger een houtloods. Het vervoer van de spanten alleen al was een hele belevenis. Ook de melkstal is tweedehands en komt uit Dessel. We melken in een 2 x 10 DeLaval met koeherkenning en melkmeters. We hebben een melkopslag van 11.000 l verdeeld over 2 tanks. De jongveestal is eveneens gebouwd met recuperatiematerialen.”

Klauwbekappen

Er zijn in totaal 350 runderen. 180 daarvan zijn melkkoeien waarvan er gemiddeld 150 gemolken worden en 30 droog staan. De koeien komen het jaar rond bijna niet buiten. Ze zitten hier goed in de stal. De klauwkapper komt om de 6 weken een halve dag om koeien te kappen en 2 tot 3 keer per week moeten ze door een voetbad. De veestapel bestaat verder uit 30 volle vaarzen, 70 dieren tussen 1 en 2 jaar en evenveel jonger dan 1 jaar. Het areaal bestaat uit 10 ha maïs, 6 ha tarwe, 4 ha voederbieten en 100 ha grasland. Peter koopt nog voer aan, vooral bijproducten, een equivalent van 50 ha ruwvoer.

Met zijn bijberoep als vertegenwoordiger is Peter vaak weg. Daarom laat hij het meeste werk in loonwerk doen. Maïs planten en sproeiwerk doet hij zelf. Bij de koeien en vaarzen lopen enkele dekstieren en die doen feilloos hun werk. Om de 6 weken worden de koeien gescand op drachtigheid. De tussenkalftijd ligt rond

FOTO: LUC VAN DIJCK

Peter en Petra Dhondt: “Een investering is maar geslaagd als ze zich makkelijk terugbetaalt, met minder arbeid en stress of met meer melk.”

11,5 maanden. De oudste koeien hebben tot 10 lactaties. De lage vervangingsgraad maakt dat Peter nogal wat jongvee kan verkopen. De kalveren worden opgefokt in een individueel kalverhok 'baby-star' van La Buvette, nog een Frans merk dat Peter verdeelt. Deze box biedt comfort en hygiëne aan kalveren van 0 tot 8 weken oud.

Bijproducten

De koeien zitten op een rantsoen van gras (8 kg DS) en maïs (3,5 kg DS) dat aangevuld wordt met een keur aan bijproducten. "Van alles een beetje is de leuze en de koeien varen daar niet slecht mee", zegt Peter. "Ik vul het rantsoen aan met frieten (0,4 kg DS), erwtenpulp (0,4 kg DS), draf (0,5 kg DS), maïsgluten (1,2 kg DS), een mix van tarwe, gerst en maïs als energiebron (1,5 kg DS), ruwvoerdepellen (1,5 kg DS) en chicoreipulp (2 kg DS). Al bij al is dit een evenwichtig rantsoen (19 kg DS) waaraan nog maar weinig mineralen moeten toegevoegd worden. De koeien geven ongeveer 8000 l per jaar. Ik koop de vervangproducten als de prijs interessant is. Zo is draf eind april goedkoop met het begin van het weideseizoen en de grotere

beschikbaarheid (tegen de zomer wordt er meer bier gebrouwen)."

Alle ingrediënten worden gemengd in de splinternieuwe voedermengwagen van Keenan van 20 m³. "De wondermachine op dit bedrijf. Met de aankoop van een Keenan heb ik de mengwagen die het werk doet zoals het moet. Het voer met veel gras en veel bijproducten wordt perfect gemengd en het wordt niet warm. Na amper een week voeren met de nieuwe mengwagen stel ik vast dat mijn koeien 1,2 l melk meer geven met hetzelfde rantsoen."

Bioret Agri

Peter verdeelt de stalinrichtingen van Bioret Agri en CK Industries. "Bioret Agri en CK Industries zijn 2 bedrijven die geduldig en degelijk te werk gaan", weet Peter. "Vooraleer een nieuw product op de markt komt, wordt het grondig uitgetest. En daarna blijft het jaren in het assortiment. Ik ben én gebruiker én verkoper. De meeste producten die ik verkoop heb ik op het eigen bedrijf uitgetest. Ik sta sceptisch tegenover te dure nieuwigheden. De enige referentie is dat de investering zich moet terugverdienen."

De stal deed vroeger dienst als houtloods. Hij biedt plaats aan 210 koeien en is niet onderkelder.

Bioret Agri is de specialist van stalmaten. De koematras Louisiane is het meest verkochte model. "Ik heb ze hier liggen en de koeien voelen er zich goed op. De ondermatras is ontwikkeld uit gekalibreerde rubbergranulaten en samengeperst met hars. De dichtheid is 710 kg/m² en de elasticiteit is verzekerd. De matras wordt afgedekt met een waterdicht rubberen dekzeil van 3 mm dik. We geven op die matras 12 jaar 100% garantie. Die garantie hebben we nog nooit moeten gebruiken.

Een andere matras die het vandaag goed doet, is de watermatras Pacific. Het is vooral de uier die fris moet liggen en niet mag zweten. Daarom is enkel de achterste 1,20 m gevuld met water; de eerste 60 cm bestaat uit latex. Om op de roosters te leggen, hebben we de mat Panama. Voor stallen zonder roosters wordt de Diamant op maat gemaakt. Voor in de melkstal is er de Lactis. En ter vervanging van de strobox of de afkalfstal is er de latexmat Elista met een breedte van 3,80 of 5,70 m of op maat. We hebben ook gietcaoutchouc voor in de melkstal of de carroussels. Tot slot vallen zeker te vermelden: de ronde knieboom Atlas die goed samengaat met de koematrassen en de volautomatische koeborstel die op en neer schuift volgens de beweging van de koe."

CK Industries

CK Industries is vooral bekend van voerhekkens en veiligheidshekkens, ligboxen en mestschuiven. Hier in de stal staan er verscheidene modellen. De topper is het Libertyveiligheidshekkens dat uitgevoerd is in gegalvaniseerde buizen van 60 en 42 mm en met een sluiting met geluidloze teflon clips. Ook de ligbox van CK Industries (Super Cosy Big Cow) biedt een maximaal comfort.

Mestschuiven zullen volgens Peter steeds meer ingang vinden. "Voor grote stallen boven 80 melkkoeien wordt de mestkelder te duur. Grote projecten zullen meer werken met mestschrappers en bovengrondse mestopslag. Tegelijk wordt het probleem van de hoge ziektedruk vanuit de mestkelder aangepakt. Waar je wel op moet letten, is het energieverbruik en de frequentie van schuiven. De systemen met een kabel zijn zuiniger, werken sneller en zijn gemakkelijker in onderhoud dan de hydraulische. De systemen met mestschuiven zijn in Vlaanderen te weinig bekend. Nu bouwen ze in Frankrijk ook varkensstallen met mobiele roosters met daaronder een mooie vloer waarop een mestschuif een paar keer per dag de mest afveegt. En als de stal leeg komt, kunnen alle oppervlakken intensief gereinigd worden." Deze stallen worden in Frankrijk erkend als ammoniakemissievrij. In de Belgische pluimveesector, meer bepaald bij de moederdieren, past Peter deze techniek nu reeds toe. ■

Foto: Luc Van Dijk

Foto: Luc Van Dijk

De box van CK Industries is voorzien van een koematras Louisiane. De koeien liggen bijzonder comfortabel.